

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

EM 2017/112: Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges inden EM2018 at tage kontakt til det danske justitsministerium med henblik på at få udarbejdet en handlingsplan om besættelse af kommunefogedstillinger i samtlige bygder.

Afgivet til forslagens 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit, fg. formand
Inatsisartutmedlem Pitsi Høegh, Siumut, udvalgssuppleant, fg. næstformand
Inatsisartutmedlem Iddimanngiu Bianco, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Laura Táunâjik, Siumut
Inatsisartutmedlem Per Rosing-Petersen, Partii Naleraq

1. Om forslaget og dets baggrund

Beslutningsforslaget pålægger Naalakkersuisut inden EM 2019 at tage kontakt til det danske justitsministerium med henblik på at få udarbejdet en handlingsplan for besættelse af kommunefogedstillinger i samtlige bygder.

Pr. 1. januar 2017 stod 13 ud af 55 bygder helt uden kommunefoged.

Kommunefogeder er af Politimesteren i Grønland beskikket til i vore bygder at bistå politiet i udøvelsen af den stedlige politimyndighed. Kommunefogedens primære opgaver er at sikre ro og orden, at føre kontrol med lovenes overholdelse, samt at foretage indledende efterforskning af forbrydelser. Kommunefogeden skal endvidere bistå kredsdommeren med at forkynde stævninger og anklageskrifter m.v., samt bistå politiet med inddrivelse af bøder.

I situationer, hvor der begås en forbrydelse i en bygd uden kommunefoged, sender politiet, hvis situationen nødvendiggør dette, politi til stedet. (Mindre lovovertrædelser efterforskes først af politiet i forbindelse med politiets rutinemæssige bygdebesøg). Politiets transport til bygden vil typisk foregå med politikutter, chartret båd eller chartret helikopter. Responstiden vil, afhængig af den pågældende bygds placering i forhold til de politioperative ressourcer, kunne være lang.

Dette er selvsagt ubetryggende.

2. Et gammelt problem – og forsøg på at finde løsninger

Problemet med at besætte kommunefogedstillingerne er ikke nyt.

I forbindelse med sit betækningsarbejde fik Den Grønlandske Retsvæsenkommission i 1997 udarbejdet en undersøgelse om (politiets og) kommunefogedernes arbejdsvilkår. Det fremgik af denne undersøgelse, at knap halvdelen af samtlige kommunefogeder havde overvejet at stoppe, hvilket hovedsageligt blev begrundet med, at lønnen er for lav.

Også en række andre ulemper blev imidlertid påpeget:

Kommunefogederne fik på daværende tidspunkt ikke stillet uniform eller andet arbejdstøj til rådighed. Heller ikke våben, telefon, kontorudstyr eller transportmidler blev stillet til rådighed for kommunefogederne.

Kommunefogederne efterlyste også kurser / mulighed for faglig opkvalificering.

Kommunefogeder oplever ofte (om end ikke så hyppigt som politibetjente) voldsomme hændelser, som kan være belastende, også for den enkelte kommunefogeds familieliv. Godt 1/3 har f.eks. været konfronteret med selvmord, redningsaktioner, skudepisoder og undersøgelser af lig. Omkring ¼ har oplevet sager med børnemishandling og voldtægt.

Den Grønlandske Retsvæsenkommission hæftede sig i sin betænkning ved de nævnte forhold, og også ved at kommunefogederne ikke har adgang til et kontor, men må løse deres opgaver fra hjemmet. Da der i hovedparten af bygderne ikke findes en detention, må kommunefogederne også ind imellem anbringe uromagere og stærkt berusede i kommunefogedens eget hjem, undertiden lænket til en radiator.

Retsvæsenkommissionen fandt dette uacceptabelt. En undersøgelse af antallet af frihedsberøvelser i bygderne viste imidlertid, at antallet var alt for beskedent til, at det økonomisk ville kunne forsvares at etablere detentioner i samtlige bygder.

Retsvæsenkommissionen anmodede på den baggrund politiet og Kanukoka om i fællesskab at overveje mulighederne for at gøre brug af eksisterende faciliteter til anbringelse af berusere.

Tilsvarende ville udgifterne ved at bygge kontorlokaler til kommunefogederne være uforsvarligt store, set i lyset af det meget beskedne antal timer, som kommunefogederne bruger på rapportskrivning og andet kontorarbejde. Retsvæsenkommissionen konstaterede imidlertid, at kommunefogederne ofte påtager sig opgaver for forskellige myndigheder og institutioner, og opfordrede på den baggrund til, at disse myndigheder og institutioner overvejer at stille eksisterende kontorfaciliteter til rådighed for kommunefogeden.

Løn-problemet er efterfølgende afhjulpet. Forud for 2012 lå vederlaget, afhængigt af den pågældende bygds indbyggertal, på mellem 600 og 3.700 kr. om måneden. I 2012 hævede man vederlaget til 6.250 kr. om måneden (svarende til aflønningen af kateketer). Dette vederlag skal bl.a. ses i forhold til kommunefogedernes arbejdstid, som varierer, men typisk er på ca. 9 ½ timer ugentligt¹.

Kommunefogederne er endvidere blevet givet uniformer og udrustning, herunder blandt andet politistav og håndjern, samt kommunikationsudstyr i form af mobiltelefoner.

Kommunefogedernes uddannelse er også blevet udbygget. Senest er der i efteråret 2016 gennemført en kommunefogeduddannelse af 1 uges varighed, hvor der blandt andet blev undervist i førstehjælp, håndtering af selvmordstrusler, afhøringer, faderskabssager, selvforsvar og polititeori, herunder retsplejeloven og kriminalloven. (Forud herfor var dog gået en periode på omkring 5 år siden seneste uddannelsesforløb – hvilket nok må anses at være lovligt længe).

Forventningen var, at disse tiltag, og særligt den betydelige – men også yderst tiltrængte – vederlagsstigning, i kombination med en målrettet rekrutteringsindsats, fremadrettet ville gøre det muligt at rekruttere egnede kommunefogeder i alle bygder.

Denne forventning viste sig desværre at være for optimistisk. Ved udgangen af 2011 (hvilket vil sige før vederlagsforhøjelsen) stod 16 ud af i alt 55 bygder uden kommunefoged. Dette tal er i dag nedbragt, men kun minimalt. Ved starten af 2017 stod således 13 ud af i alt 55 bygder uden kommunefoged.

Målet for Grønlands Politi er, at ingen bygd skal være uden kommunefoged.

---

¹ If. oplysninger fra undersøgelsen "Politiets arbejdsvilkår i Grønland", som blev udarbejdet på foranledning af Den Grønlandske Retsvæsenkommission i 1997.

Grønlands Politi har til brug for justitsministerens besvarelse af et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg² oplyst, at Grønlands Politi jævnligt er i kontakt med repræsentanter fra bygdebestyrelserne og kommunernes servicekontorer for at bruge lokalkendskab i forhold til at rekruttere muligt egnede kandidater til stillingerne som kommunefoged, ligesom Grønlands Politi aktivt opfordrer personer, som politiet finder egnede, til at søge stillingerne. Stillingsopslagene til kommunefogedstillingerne gøres alment tilgængelige, blandt andet på lokale opslagstavler i bygderne. Grønlands Politi har yderligere oplyst, at der er planlagt afviklet en række målrettede bygdebesøg med blandt andet det formål at understøtte rekrutteringsindsatsen.

Grønlands Politi har endelig oplyst, at rekrutteringstiltagene tilpasses efter bygdernes størrelse og kriminalitetsmønster. Lovudvalget må forstå dette således, at rekrutteringsindsatsen har været størst i de større bygder og i de bygder, som er mest plaget af kriminalitet.

Det er Grønlands Politis vurdering, at den manglende besættelse af de vakante kommunefogedstillinger primært skyldes et spinkelt rekrutteringsgrundlag, samt omfanget af de sociale problemer, der kan præge de små bygder, og i en vis grad de rammebetingelser, som kommunefogederne har. Endvidere kan ansøgernes generelle kvalifikationer eller oplysninger om deres personlige forhold³ konkret hindre ansættelse.

3. Lovudvalgets indstilling

Lovudvalget finder det klart ubetyggende, at næsten hver fjerde af vore bygder er uden politimyndighed. I et land som vort, med store afstande og vanskelige vejrforhold, kan politiet være dage om at nå frem til en bygd, hvor der er akut behov for politiets indgriben. Også det forhold, at en del af vore bygder er belastet af omfattende sociale problemer, bevirker, at fraværet af politimyndighed må vække alvorlig bekymring.

Lovudvalget finder det derfor meget væsentligt, at der tages initiativer, som er egnede til at fremme rekrutteringen af kommunefogeder. Det bør i den forbindelse overvejes, hvorledes rekrutterings*sindsatsen* kan styrkes, men også på hvilke områder, der er behov for at forbedre kommunefogedernes arbejdsvilkår, og dermed rekrutterings*forudsætningerne*.

Retsvæsenkommissionen fandt det f.eks. uacceptabelt, at kommunefogeder i bygder uden en detention ind imellem må anbringe uromagere og stærkt berusede i kommunefogedens eget hjem. Dette er en opfattelse, som Lovudvalget fuldt ud kan tilslutte sig.

Blandt de overvejelser man også kunne gøre sig, er at tilbyde kommunefogederne fuldtidsarbejde. Forslagsstiller har i begrundelsen for sit forslag peget på, at Grønlands Politi

---

² Spørgsmål nr. 191, besvaret 19. januar 2017.

³ Ansættelse som kommunefoged forudsætter en ren straffeattest, svarende til hvad der gælder for politibetjente.

til brug for besvarelsen af § 37 spørgsmål nr. 285 / 2015 har oplyst, at Grønlands Politi gerne drøfter muligheden for at ændre organiseringen af kommunefogederne hen imod en fællesfinansieret myndighedsperson, der varetager opgaver på flere myndigheders vegne – eksempelvis Selvstyre, Kommune og Stat.

Man kunne ligeledes overveje, om yderligere udbygning af kommunefogedernes uddannelse/efteruddannelse (eller en hyppigere afvikling heraf) kunne have en betydning.

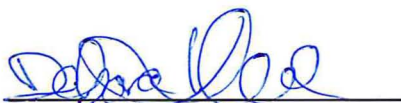
Ovenstående nævnes til eksempel – andre tiltag kunne overvejes. Naalakkersuisut har f.eks. i sit svarnotat peget på den mulighed at ansætte mindst 2 kommunefogeder i hver bygd, så kommunefogederne ikke står alene, men har en kollega at sparre med.

Udvalget ser fraværet af kommunefogeder i en stor del af vore bygder som et alvorligt problem, som har fået lov til at eksistere alt for længe. Man kunne få det indtryk, at det er et problem, som man fra ansvarlig side har - om ikke accepteret, så dog resigneret overfor. Og til tider måske også et problem, som man har negligeret. En del af de tiltag, som indtil nu er gjort for at løse kommunefogedproblematikken har i hvert fald været meget længe undervejs.

Udvalget lægger vægt på, at de fornødne initiativer igangsættes hurtigt og **opfordrer** derfor Naalakkersuisut til, at den foreslåede dialog med rigsmyndighederne omkring udarbejdelse af en handlingsplan indledes uden unødigt forsinkelse.

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

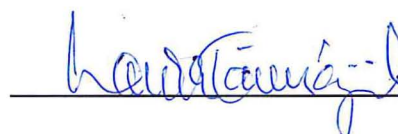
Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Debora Kleist
Fg. formand
Inuit Ataqatigiit

Iddimangiiu Bianco
Inuit Ataqatigiit

Laura Táunâjik
Siumut

Pitsi Høegh
Siumut

Per Rosing-Petersen
Partii Naleraq